

Udgivet 25.07.2024

Afgrødens økologiske status afhænger af høsttidspunktet

Hvis høsttidspunktet ændrer sig i forhold til det normale/planlagte, er det vigtigt at være opmærksom på afgrødens økologiske status.

Af Birgit Ingvorsen

Bedrifter, der har omlagt marker de seneste 1-3 år, skal have styr på om et ændret høsttidspunkt, betyder at afgrødens status ændres. F.eks. er en kornafgrøde konventionel, hvis den høstes inden der er gået 12 måneder fra omlægning, og så må den ikke anvendes til øko-dyr. Hvorimod en afgrøde, der – som planlagt – høstes mere end 12 måneder efter omlægningsdatoen, er en "omlægnings-afgrøde", der må bruges med 100 % til bedriftens egne øko-dyr. Når en omlægningsafgrøde sælges, må den anvendes med 25 % af fodrationen til øko-dyrene på købers bedrift.

Marker med omlægningsdato i 2024 – afgrødestatus påvirkes ikke af høsttidspunktet

Som en undtagelse fra de almindelige omlægningsperioder ovenfor kan proteinafgrøder, der høstes i første omlægningsår (0-12 måneder efter jorden er påbegyndt omlægning), indgå i en økologisk fodration med op til 20 % til egne dyr på bedriften.

20 % af fodrationen beregnes pr. dyr pr. år, undtagen for bedrifter, der er omfattet af Branchereglerne dvs. "Brancheanbefalingerne for bedrifter med økologiske kreaturer", hvor de 20 % beregnes pr. dyr pr. dag. Desuden skal nye marker med etablerede flerårige afgrøder f.eks. kløvergræs være påbegyndt omlægning senest 26. april 2024.

Proteinafgrøder er ærter, hestebønner, lupin, græs/kløvergræs, lucerne, og der må være iblandet mindre end 50 % korn beregnet på frøantal. Desuden skal alle etårige proteinafgrøder (ærter, hestebønne, lupin) være sået efter markens omlægningsdato.

Tablet 1. Omlægningsperioder og status for afgrøder

Afgrødetyper	Konventionel afgrøde	Omlægningsafgrøde	Økologisk afgrøde
Etårige afgrøder (korn, majs, roer, grønsager m.m.)	Afgrøden er sået før påbegyndt omlægning, eller afgrøden høstes mindre end 12 måneder efter, jorden er påbegyndt omlægning	Afgrøden er sået efter påbegyndt omlægning, og afgrøden høstes mindst 12 måneder efter, jorden er påbegyndt omlægning	Afgrøden er sået mindst 24 måneder efter, jorden er påbegyndt omlægning
Græs/permanent græs (inkl. kløvergræs, frøgræs, kløverfrø, lucerne)	Afgrøden høstes mindre end 12 måneder efter, jorden er påbegyndt omlægning	Afgrøden høstes mindst 12 måneder efter, jorden er påbegyndt omlægning	Afgrøden høstes mindst 24 måneder efter, jorden er påbegyndt omlægning
Flerårige afgrøder (frugt og bær, pyntegrønt)	Afgrøden høstes mindre end 12 måneder efter, jorden er påbegyndt omlægning.		Afgrøden høstes mindst 36 måneder efter, jorden er påbegyndt omlægning.

Revideret ud fra Tabel 14.1 Omlægningsperioder* og status for afgrøder i *Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion (lbst.dk)*. (<https://lbst.dk/tvaergaende/oekologi/jordbrugsbedrifter/vejledning-om-oekologisk-jordbrugsproduktion>)

Størst risiko ved marker med omlægningsdato i 2023

På marker, der er omlagt i 2023, vil afgrøden i 2024 ofte være valgt ud fra muligheden for at bruge den til foder til øko-dyr allerede i første år. Ændringer til det planlagte høsttidspunkt kan her få stor betydning.

Eksempel 1: Korn til modenhed på mark med omlægningsdato 1. august 2023

Høst før 1. aug. 2023 – afgrøden er konventionel og må ikke bruges til øko-dyr.

Høst efter 1. aug. 2023 – afgrøden har omlægningsstatus og må bruges til egne øko-dyr med 100 % eller 25 % af foderrationen til dyr på andre bedrifter.

Eksempel 2: Korn til helsæd på mark med omlægningsdato 1. juli 2023

Høst før 1. juli 2024 – afgrøden er konventionel og må ikke bruges til øko-dyr.

Høst efter 1. juli 2024 – afgrøden har omlægningsstatus og må bruges til egne øko-dyr med 100 % eller 25 % af foderrationen til dyr på andre bedrifter.

Eksempel 3: Græsmark inkl. frøgræs med omlægningsdato 1. august 2023

Høst/afgræsning før 1. aug. 2024 – afgrøden er konventionel, men må bruges til øko-dyr efter reglerne om 20 % foder (kg ts pr. dyr pr. år) fra marker i første omlægningsår. Afgræsning med øko-kreaturer, som er omfattet af Branchereglerne, er mere begrænset – her skal 20 % beregnes pr. dyr pr. dag.

Høst/afgræsning efter 1. aug. 2024 – afgrøden har omlægningsstatus og må bruges til egne øko-dyr med 100 % eller 25 % af foderrationen til dyr på andre bedrifter. Marken må afgræsses af egne øko-dyr – eller via en græsningsaftale.

Marker med omlægningsdato i 2022

Økologisk status for korn- og andre etårige afgrøder er bestemt af omlægningsdatoen i 2022 og sådatoen i 2024.

Eksempel 1: Kornmark med omlægningsdato 1. april 2022

Såning før 1. april 2024 – Omlægningsafgrøde (uanset høstdato). Må bruges til egne øko-dyr med 100 % eller 25 % af foderrationen til dyr på andre bedrifter.

Såning efter 1. april 2024 – Økologisk afgrøde (uanset høstdato). Må bruges til øko-dyr med 100 %.

Eksempel 2: Græsmark inkl. frøgræs med omlægningsdato 1. april 2022

Høst/afgræsning før 1. april 2024 – Omlægningsafgrøde, som må bruges til egne øko-dyr med 100 % eller 25 % af foderrationen til dyr på andre bedrifter. Marken må afgræsses af øko-dyr.

Høst/afgræsning efter 1. april 2024 – Økologisk afgrøde, som må bruges til øko-dyr med 100 %. Marken må afgræsses af øko-dyr.

Landbrugsstyrelsen administrerer reglerne

Reglerne administreres af Landbrugsstyrelsen, og der tages forbehold for ændringer i praksis.

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

For mere information

Birgit Ingvorsen

Chefkonsulent

Regler, tilskud

+45 23 74 37 98

biin@icoel.dk